

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

УДК 81'276.6:355

ПРОЦЕСИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ
ЗА УЧАСТЮ ЕЛЕМЕНТІВ ІНШОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ
В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

І. Ю. Межуєва

Teremtsova_nina@ukr.net

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри перекладу
 Приазовського держаного технічного університету
 (Міністерство освіти і науки України)
 87500, м. Маріуполь, вул. Університетська, 7

О. В. Кечеджі

старший викладач кафедри перекладу
 Приазовського держаного технічного університету
 (Міністерство освіти і науки України)
 87500, м. Маріуполь, вул. Університетська, 7

У статті досліджено процеси термінотворення за участю елементів іншомовного походження в сучасній англійській мові. Процеси термінотворення в межах сучасної англійської мови терміносистеми об'єднали способи термінотворення: семантичний, префіксальний, безафіксний, основоскладання, аббревіацію, утворення термінологічних словосполучень. Морфологічна структура в сучасній англійській мові, що стосуються процесу термінотворення обумовлена способом сучасного термінотворення за участю елементів іншомовного походження. Особливу увагу приділено дослідженню семантичного способу термінотворення і його видам (метафорі, метонімії, розширенню і звуженню значення).

На підставі проведеного аналізу, враховуючи наш емпіричний матеріал визначено, що в процесі термінотворення все деривати є іменниками. При утворенні термінів - інновацій в сучасній англійській мові домінує морфологічний спосіб словотворення. Щодо сфер термінотворення, слід зауважити, що до продуктивних галузей термінотворення відносяться: сфера кіберпростору, військова, медична, наукова, економічна галузі, а також сфера охорони довкілля.

Перспективою нашого подальшого дослідження може слугувати аналіз термінотворення в певних підмовах англійського, наприклад: підмові фізиків, математиків, астрономів тощо.

Ключові слова: термінотворення, інновації, дериваційні елементи, сфера кіберпростору, військова галузь, медична термінологія, наукова сфера, економічна

© Межуєва І. Ю. [Межуева И. Ю.] Teremtsova_nina@ukr.net, Кечеджі О. В. [Кечеджи О. В.]

Процеси термінотворення за участю елементів іншомовного походження в сучасній англійській мові (Українською) [Процессы терминообразования с участием элементов иноязычного происхождения в современном английском языке (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблемы переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

галузь, сфера охорони довкілля.

**ПРОЦЕССЫ ТЕРМИНООБРАЗОВАНИЯ С УЧАСТИЕМ ЭЛЕМЕНТОВ
ИНОЯЗЫЧНОГО ПРОИСХОЖДЕНИЯ
В СОВРЕМЕННОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ**

И. Ю. Межуева

Teremtsova_nina@ukr.net

кандидат педагогических наук, доцент кафедры перевода
Приазовского государственного технического университета
(Министерство образования и науки Украины)
87500, г. Мариуполь, ул. Университетская, 7

О. В. Кечеджи

старший преподаватель кафедры перевода
Приазовского государственного технического университета
(Министерство образования и науки Украины)
87500, Украина, г. Мариуполь, ул. Университетская, 7

В статье исследованы процессы терминологического образования с участием элементов иноязычного происхождения в современном английском языке. Процессы терминологического образования в пределах современного английского языка терминологической системы объединили способы терминологического образования: семантический, аффиксальный, безаффиксный, основообразования, аббревиации, образования терминологических словосочетаний. Морфологическая структура в современном английском языке, касающаяся процесса терминологического образования обусловлена способом современного терминологического образования с участием элементов иноязычного происхождения. Особое внимание уделено исследованию семантического способа терминологического образования и его видам (метафоре, метонимии, расширению и сужению значения).

На основании проведенного анализа, учитывая наш эмпирический материал определено, что в процессе терминологического образования все дериваты являются существительными. При образовании терминов - инноваций в современном английском языке доминирует морфологический способ словообразования. Относительно сфер терминологического образования, следует заметить, что к продуктивным отраслям терминологического образования относятся: сфера киберпространства, военная, медицинская, научная, экономическая отрасли, а также сфера охраны окружающей среды.

Перспективой нашего дальнейшего исследования может служить анализ терминологического образования в определенных подязыках английского, например: подмел физиков, математиков, астрономов и тому подобное

Ключевые слова: терминологическое образование, инновации, деривационные элементы, сфера киберпространства, военная отрасль, медицинская терминология, научная сфера, экономическая отрасль, сфера охраны окружающей среды.

(Translation problems)

The processes of terminology involving elements of foreign origin in modern English (in Ukrainian)
[Procesy terminotvorennya za uchastju elementiv inshomovnoho pohodzhennja v suchasnij anglijs'kij movi]

© Mezhujeva I. Yu. [Mezhujeva I. Ju.] Teremtsova_nina@ukr.net, Kechedzhi O. V. [Kechedzhi O. V.]

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

**THE PROCESSES OF TERMINOLOGY INVOLVING ELEMENTS OF
 FOREIGN ORIGIN IN MODERN ENGLISH**

I. Yu. Mezhuyeva

Teremtsova_nina@ukr.net

Assistant professor, department of translation, Pre-Azov State Technical University
 (Ministry of Education and Science of Ukraine)
 st. Universitetskaya, 7, Mariupol, Ukraine, 87500

O. V. Kechedzhi

Senior lecturer, department of translation, Pre-Azov State Technical University
 (Ministry of Education and Science of Ukraine)
 st. Universitetskaya, 7, Mariupol, Ukraine, 87500

The article examined processes of the term formation involving elements of foreign origin in modern English. The processes of the term formation combined methods of the term formation: semantic, affixed, through education, abbreviations, education terminological expressions. Morphological structure in modern English language, relating to term formation due to the modern way term formation involving elements of foreign origin.

Particular attention is paid to the study of the semantic method term formation and species (metaphor, metonymy, expansion and contraction values).

Based on this analysis, given our empirical material is determined that the process term formation all derivatives are nouns. During the formation of the terms - of innovation in modern English language dominates the morphological method of word formation. Regarding the spheres term formation, it should be noted that to the productive branches of term formation include: the scope of cyberspace, military, medical, scientific, economic, industry, and environmental protection.

The prospects of our further research is the analysis of specific sublanguages term formation in English, for example, physicists, mathematicians, astronomers and so on.

Keywords: term formation, innovation, diversion elements sphere of cyberspace, military industry, medical terminology, the scientific sphere, the economic sphere, the sphere of environmental protection.

Вступ

На сучасному етапі функціонування англійської мови питання, які пов'язані зі словотвором знаходять відбиття в працях багатьох науковців як у нашій країні (Л.Г. Верба, С.М. Єнікєєва, Ю.А. Зацний, Р.К. Махачашвілі тощо), так і закордоном (George A. Nicholson, Ingo Plag та інші). Однією із домінуючих ланок дериватології є термінотворення, оскільки, як зауважують науковці, «термінологія

© Межуєва І. Ю. [Межуева И. Ю.] Teremtsova_nina@ukr.net, Кечеджі О. В. [Кечеджи О. В.]

Процеси термінотворення за участю елементів іншомовного походження в сучасній англійській мові (Українською) [Процессы терминообразования с участием элементов иноязычного происхождения в современном английском языке (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблеми переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

як наукова дисципліна – це продукт ХХ століття» [8, с. 12]. Термінологічна лексика є найбільш розвинутою складовою лексичного фонду будь-якої мови, оскільки професійна діяльність суспільства постійно супроводжується виникненням нових понять та явищ, що в свою чергу призводить до виникнення нових термінів [6, с. 14-15].

Актуальність нашого дослідження зумовлена постійним збільшенням кількості лексем термінологічного характеру що, в свою чергу, сприяє збагаченню словникового складу сучасної англійської мови, а також необхідністю комплексного аналізу термінотворення за участю дериваційних елементів іншомовного походження

За матеріал дослідження слугували терміни англійської мови, створені за допомогою елементів іншомовного походження, які було обрано шляхом суцільної вибірки з англійських лексикографічних джерел (паперових та електронних), англійські періодичні та інші друковані видання, а також ресурси Інтернет.

Мета дослідження полягає у встановленні ролі дериваційних елементів іншомовного походження в творенні термінів-інновацій в англійській мові на сучасному етапі. Поставлена мета обумовлює вирішення завдань: дати визначення поняттю «термін»; виявити провідні сфери термінотворення сучасної англійської мови; визначити корпус найбільш продуктивних дериваційних елементів, які беруть участь у процесі термінотворення в англійській мові на сучасному етапі.

Об'єктом дослідження є дериваційні термінологічні лексичні одиниці сучасної англійської мови.

Предмет дослідження склали особливості термінотворення за участю елементів іншомовного походження.

Матеріалом дослідження обрана сучасна оригінальна наукова література з основ термінотворення, лінгвофілософські параметри інновацій англійської, етимологічні основи словникового складу сучасної англійської мови, сучасний англійський світ і збагачення словникового складу мови в техносфері сучасного буття.

При відтворенні лексико-стилістичних і граматичних особливостей термінотворення за участю елементів іншомовного походження в сучасній англійській мові з теоретичним і практичним орієнтиром термінотворення слугували: Англо-російський словник-довідник (Новітні моделі словотворення у мові Америки та Англії); Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття (англо-український словник); Лингвистический энциклопедический словарь.

(Translation problems)

The processes of terminology involving elements of foreign origin in modern English (in Ukrainian)
[Procesy terminotvorennja za uchastju elementiv inshomovnogo pohodzhennja v suchasnij anglijs'kij movi]

© Mezhuyeva I. Yu. [Mezhuyeva I. Ju.] Teremtsova_nina@ukr.net, Kechedzhi O. V. [Kechedzhi O. V.]

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

Методи дослідження ґрунтуються на основі врахування філософських положень про зв'язок мови і мислення, взаємодію суб'єктивного та об'єктивного в мові, співвідношення форми і змісту мовних одиниць. Завдання і характер дослідження зумовили використання *комплексної методики*, яка дозволяє дослідити особливості термінотворення за участю елементів іншомовного походження не тільки як кінцевий продукт когнітивно-мовленнєвої діяльності автора, а й різноманітні мовні явища тексту на різних мовних рівнях, передусім лексичному, граматичному та стилістичному.

Відповідно до поставлених завдань у роботі використовувались такі методи: *текстово-інтерпретаційний метод*, який уможливив витлумачення змісту тексту термінів, що відноситься до медичної галузі в певній мовленнєвій ситуації та аналіз текстових фрагментів у ракурсі цілого тексту, з'ясування їхнього функціонального навантаження у вираженні авторської ідеї та сприйнятті його цільовим призначенням; *метод лінгвопоетичного аналізу*, який слугував для розгляду тексту стосовно етимології походження термінів як складної організованої системи, мовні структури якої корелюють із позамовними категоріями, і виконують певні взаємоузгоджені функції, зміст яких визначається лише відношенням до системи в цілому; *зіставний аналіз, порівняльно-типологічний метод та метод узагальнення*, пов'язаний з визначенням спільних мовних особливостей та розбіжностей у текстах документації українського та англійського діловодства, що застосовуються в світі, де кояться військові події та численні низки терористичних актів (особливо в країнах Близького Сходу). Зазначені події сприяли появі низки лексем термінологічного характеру, які відзначаються не загальноживим використанням, а оказіональним узусом в певних контекстах, а саме – пов'язаних з військовою сферою та тероризмом; *перекладацький аналіз* – для визначення перекладацьких методів та способів перекладу при відтворенні лексико-стилістичних та граматичних особливостей.

Наукова новизна даної роботи полягає в наступному:

- вперше в українському процесі термінотворення здійснено всебічний аналіз лексичних, граматичних і стилістичних особливостей перекладу текстів за участю елементів іншомовного походження в сучасній англійській мові;
- об'єктом дослідження є саме дериваційні термінологічні лексичні одиниці сучасної англійської мови;
- систематизовано та дано визначення поняттю «термін»;
- визначено корпус найбільш продуктивних дериваційних елементів, які беруть участь у процесі термінотворення в англійській мові на сучасному етапі;

© Межуєва І. Ю. [Межуева И. Ю.] Teremtsova_nina@ukr.net, Кечеджі О. В. [Кечеджи О. В.]

Процеси термінотворення за участю елементів іншомовного походження в сучасній англійській мові (Українською) [Процессы терминообразования с участием элементов иноязычного происхождения в современном английском языке (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблемы переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

– запропоновано, що перспективою подальшого дослідження може слугувати аналіз термінотворення в певних підмовах англійського.

Основний зміст

Як зазначають науковці, термінологія була виокремлена лише у минулому столітті, а за останні десятиліття, у зв'язку з бурхливим розвитком різних наукових галузей, зазнає інтенсивного розвитку [3, с. 5; 3, с. 7]. Головною метою термінології є творення термінів, які мають «сприяти їх національному та міжнародному розумінню» [8, с. 161]. Під терміном науковці розуміють лексичну одиницю, яка закріплена за певними сферами науки або повсякденного життя: економіка, торгівля, спорт, мистецтво тощо [3, с. 10-11; 6, с. 30; 7, с. 617; 8, с. 14; 10, с. 508].

Термінологія, а саме – сукупність лексем термінологічного характеру, існує з античних часів [6, с. 15; 8, с. 47]. Саме тому не дивно, що найбільша кількість термінів, за своєю етимологією, походить до стародавніх мов, а зокрема - грецької: *analgesia* від грецького *analgēsia* «нездатність відчувати біль», *aneurysm* < *aneurusma* «пухлина на стінці артерії», *arrhythmia* < *arruthmia* «стан при якому серцебиття є нерівномірним», *asthenia* < *astheneia* «слабкість», *asthma* < *asthma* «приступи ядухи», *diagnosis* < *diagignōskein* «визначення захворювання», *dysentery* < *dusentēria* «дизентерія», *dyspnoea* < *duspnoia* «задишка, утруднене дихання», *coma* < *komē* «кома; стан непритомності, що нагадує глибокий сон», *lethargia* < *lēthargikos* «летаргічний сон», *podagra* < *pous, pod-* 'foot' + *agra* 'seizure' «подагра» тощо.

Як свідчать наведені приклади, численна кількість термінів відноситься до медичної галузі, оскільки домінуючий вплив на історичний розвиток людства зробили країни Середземноморського басейну і, головним чином, Стародавня Греція. Розвиток медичної галузі у Стародавній Греції можна ще спостерігати в поемах Гомера «Іліада» та «Одисея» (VIII – VII с. до н.е.) де описуються приклади надання медичних послуг пораненим.

Стосовно етимології походження термінів, вважаємо доречним наголосити, що існує численна кількість лексем термінологічного характеру, яка «надійшла» із давньогрецької до словникового складу англійської мови опосередкованим шляхом, а саме через латинь та арабські мови. Таким чином, враховуючи історію походження лексем термінологічного характеру, можна припустити, що більшість термінів сучасного часу, які й досі функціонують у англійській мові, мають греко-латинське походження. Саме тому, маємо припущення, що численна кількість термінологічних словотвірних морфем є грецького та латинського походження.

(Translation problems)

The processes of terminology involving elements of foreign origin in modern English (in Ukrainian)
[Procesy terminotvorenja za uchestju elementiv inshomovnoho pohodzhennja v suchasnij anglijs'kij movi]

© Mezhuyeva I. Yu. [Mezhujeva I. Ju.] Teremtsova_nina@ukr.net, Kechedzhi O. V. [Kechedzhi O. V.]

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

Доказом слугують зауваження науковців, які зазначають, що «з елементів греко-латинського походження можна легко створювати нові терміни» [3, с. 113], а також наступні сучасні інновації: *adulticides*, *biofuel*, *eco-bling*, *eco-driving*, *eco-tech*, *ethnomathematics*, *iatroepidemic*, *mega-selling*, *microchip*, *Municide* і т.д.

When the mosquitoes are adults, districts sometimes use sprays that affect the nervous systems of mosquitoes, as well as other insects.

Those "adulticides" can affect animals and humans, as well — the household use of similar products is under review by the U.S. Environmental Protection Agency. (The Associated Press, April 23, 2003).

Attempts are being made to source jatropha oil for biofuel test flights which aim 'at reducing overall emissions in air traffic'. (Ecologist, April 19, 2011).

"A new buzzword among analysts is 'eco-tech,' or ecological technology, a line of business that they expect to draw sharply higher investment in the next few years." (The International Herald Tribune, October 30, 2001).

Мобільність і мінливість словникового складу мови зумовлені тим, що мова безпосередньо пов'язана як з виробничою, так і з будь-якою іншою суспільною діяльністю людей. На сучасному етапі домінуючими галузями в яких активно відбуваються процеси термінотворення є ті, що пов'язані із кіберпростором, світовими військовими подіями та тероризмом, питаннями здоров'я, економікою (особливо у зв'язку з економічною кризою 2008-2010 рр.), екологічними питаннями тощо. Саме тому ці сфери відзначаються появою найбільшої кількості нових термінів.

Сьогодні вже не можна уявити собі життя без мобільного зв'язку, використання комп'ютерних технологій та світової мережі Інтернет. Технічні інновації супроводжують нас всюди. Маємо наголосити, що прогрес сфери кіберпростору значно полегшує мобільність сучасної людини. Саме тому, як зауважують науковці, «інформаційна революція на початку ХХІ сторіччя продовжує бути найбільш впливовим чинником щодо процесів поповнення словникового складу сучасної англійської мови» [4, с. 8], зокрема, інноваціями-термінами комп'ютерної галузі. Не останню роль в цьому процесі відіграють терміни сфери Інтернет. Опрацьований нами матеріал свідчить про доволі активні процеси термінотворення в цьому напрямку: *audioblog*, *audio file*, *audio mining*, *data fast*, *data hygiene*, *digitalia*, *googleability*, *microbrowser*, *microchannel*, *mobile phone*, *multimedocrity*, *nanopublishing*, *neogeography*, *re-identification*, *smartphone*, *transliteration*, *videophilia*, *ungoogleable*, *wearable*.

As in text-based entries, audioblogs are cataloged according to time and date

© Межуєва І. Ю. [Межуева И. Ю.] Teremtsova_nina@ukr.net, Кечеджі О. В. [Кечеджи О. В.]

Процеси термінотворення за участю елементів іншомовного походження в сучасній англійській мові (Українською) [Процессы терминообразования с участием элементов иноязычного происхождения в современном английском языке (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблеми переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

and given a title and brief description, with the actual content being the linked **audio file**. (–Robert Goodwin-Jones, "Skype and podcasting: disruptive technologies for language learning," *Language, Learning & Technology*, September 1, 2005).

Keep the gadget geek-on-the-go connected with the PalmOne Treo 600 smartphone. Mobile phone, PDA and digital camera all in one, the Treo 600 features a Palm OS organizer with wireless tools such as e-mail and Web browsing. (–Kelly DiNardo, "Dads, grads drop hints for gadgets," *USA Today*, May 17, 2004).

*At De Montfort, Sue Thomas, a professor of new media, is more interested in the impact that **transliteracy** is having on higher education and pedagogy. In these terms, many academics are in essence illiterate, says Thomas.* (–Hannah Fearn, "Grappling with the digital divide," *The Times Higher Education Supplement*, August 14, 2008).

Наведені приклади виявляють більшу продуктивність запозичених елементів препозитивного характеру, які, за своєю етимологією, походять від стародавніх мов (латині та давньогрецької). Постпозитивні дериваційні елементи іншомовного походження виявляють більш широкий етимологічний різновид: французького походження (**-ability, -able**), давньогрецького (**-philia, -phone**), латинського (**-acy**). Спостерігається явище біфункціональності деяких іншомовних елементів, які використовуються не тільки як афікси (**audio-, -phone**), але й як лексемами (**audio, phone**).

В світі постійно кояться військові події та численні низки терористичних актів (особливо в країнах Близького Сходу). Зазначені події сприяли появі низки лексем термінологічного характеру, які відзначаються не загальноповживаним використанням, а оказіональним узусом в певних контекстах, а саме – пов'язаних з військовою сферою та тероризмом: *bioterrorist, exfiltration, homicide bombing, Iraqnophobia, Islamophobia, killology, malodorant, Muslim concern, neo-Taliban, non-Taliban, shoeicide bomber, unilateral* тощо.

*In four months, FBI agents and scientists have unraveled many of the mysteries surrounding the strain of anthrax used in last fall's deadly attacks. The "Ames strain" is now known to be highly virulent, resistant to many vaccines and a perennial favorite of military researchers and **bioterrorists**.* (The Washington Post, January 29, 2002).

*Now that September is here, President Bush can launch his "initial public offering" of stock in his newest product, **Iraqnophobia**.* (The Tennessean, September 14, 2002).

Маємо наголосити, що у військовій галузі домінує афіксальне термінотворення за участю іншомовних дериваційних елементів різних мов-донорів. Головним чином, утворюються терміни, які мають кореневі морфеми арабського походження з використанням афіксів грецького походження. Хочемо

(Translation problems)

The processes of terminology involving elements of foreign origin in modern English (in Ukrainian)
 [Procesy terminotvorenja za uchastju elementiv inshomovnoho pohodzhennja v suchasnij anglijs'kij movi]

© Mezhujeva I. Yu. [Mezhujeva I. Ju.] Teremtsova_nina@ukr.net, Kechedzhi O. V. [Kechedzhi O. V.]

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

зазначити, що в цьому випадку переважають морфеми, які відбивають негативну семантику: страх, заперечення (*-phobia, non-*) або мають значення «знищення, руйнування» (*-cide*).

Останнім часом багато країн світу проводять політику здорового способу життя та порушують багато питань стосовно людського здоров'я у зв'язку зі зниженням тривалості людського життя (особливо в країнах третього світу, країнах пострадянського простору), появою кількості нових вірусних інфекцій по всьому світі (СПІД, пташиний грип – H5N1, грип штаму H1N1 тощо). Це знаходить своє відбиття у розвитку медицини; розробки нового медичного обладнання, яке потребує номінації; способів діагностування, лікування тощо.

У зв'язку з зазначеними чинниками, сфера медицини є однією із домінуючих у термінотворенні за участю дериваційних елементів іншомовного походження. Найбільшу продуктивність в творенні термінів-інновацій виявляє елемент іншомовного походження *-therapy*. Словотворчий елемент постпозитивного характеру *-therapy* утворює низку похідних, які мають значення «терапія, будь-яке лікування»: *apitherapy* «терапія, в процесі якої використовується бджолине жало або будь-який продукт бджоли», *bibliotherapy* «форма терапії за допомогою книжок», *cinematherapy* «форма терапії з використанням відеоматеріалу», *greyhound therapy* «надання безпритульній людині або психічно хворому автобусного квитка до іншого міста», *phage therapy* «терапія з використанням бактеріального вірусу, який вбиває бактерію що є причиною захворювання або інфекції», *therapy generation* «покоління людей, які в процесі свого життя використовували терапію вирішення особистих проблем» тощо.

A Middlebury, Conn., beekeeper named Charles Mraz pioneered apitherapy in the U.S. in the 1930s. Beekeepers began experimenting with apitherapy to treat symptoms of a number of ailments, but it was most commonly used to treat arthritis, acute and chronic injuries such as bursitis and tendonitis, to soften scar tissue and to ease symptoms such as muscle spasms and fatigue associated with multiple sclerosis. (Ventura County Star, April 23, 2002).

Cinematherapy is a relatively new therapeutic approach being used by many psychotherapists and counselors. It is an extension of bibliotherapy, a technique developed by psychiatrist Carl Menninger, who assigned fiction and non-fiction books to his patients to help them develop insight and coping strategies. When using a video tape, the individual can view certain segments and important scenes over and over again and use the message in the story to understand himself and his own life more

© Межуєва І. Ю. [Межуева И. Ю.] Teremtsova_nina@ukr.net, Кечеджі О. В. [Кечеджи О. В.]

Процеси термінотворення за участю елементів іншомовного походження в сучасній англійській мові (Українською) [Процессы терминообразования с участием элементов иноязычного происхождения в современном английском языке (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблемы переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

accurately. (Cox News Service, July 3, 2001).

Could phage therapy be the answer to our prayers? It certainly has its attractions. Unlike most antibiotics, phages are "smart weapons" specific to individual bacterial species — their tail-fibre enzymes, called adhesins, will only interact with particular molecules on the surface of bacteria, unique to each species. That means they do little harm to the "good" bacteria in our guts, which antibiotics can decimate. (New Scientist, April 5, 2003).

Існує низка медичних термінів, які позначають певну спеціалізацію: *andrologist, hospitalist, intensivist, surgicalist*. Всі деривати утворені за участю елемента іншомовного походження *-ist*. Постпозитивний *-ist* утворює відіменникові та відприкметникові деривати.

Значна кількість термінів позначає різновиди захворювань, проблеми зі здоров'ям тощо: *antigerm, diabetes, neuroethics, obesogenic, prehypertension, sarcopenia, thriver, wobbler, xenozoonosis*. Наведені терміни-деривати утворені за участю доволі численного корпусу словотворчих елементів іншомовного походження препозитивного та постпозитивного характеру.

Dr Phillips said some authorities had compared the world epidemic of "diabetes" (diabetes and obesity) expected in the first 20 years of the 21st century to the AIDS epidemic in the last 20 years of the 20th century. (The Advertiser, February 8, 2002).

Welcome to the exploding new field of neuroethics, the study of the ethical and philosophical dilemmas provoked by advances in brain science. It's only since a seminal conference in 2002 that the field has even existed; shortly thereafter, Penn and Stanford founded the first academic centers for neuroethics in the country. Last year a multidisciplinary group —including philosophers, lawyers and psychologists —created the neuroethics Society to explore the issues in a formal way.

Just in time. As brain science becomes increasingly sophisticated, the moral and legal quandaries it poses threaten to proliferate into every part of our lives. ... Even in their current state, brain scans may be able to reveal, without our consent, hidden things about who we are and what we think and feel. ... Before such scans are used, neuroethicists warn, we must understand what they can and cannot do. (Time, January 29, 2007).

Інтерес до економіки як науки, спостерігається дуже давно, оскільки, з давніх часів, виникала потреба у керуванні та прогнозуванні господарської діяльності та торгівлі. Економічна складова є невід'ємною частиною будь-якої державної політики. Підприємства та корпорації ведуть безперервну роботу, спрямовану на зростання економічних показників, оскільки вони відбивають

(Translation problems)

The processes of terminology involving elements of foreign origin in modern English (in Ukrainian)
 [Procesy terminotvorennja za uchastju elementiv inshomovного pohodzhennja v suchasnij anglijs'kij movi]

© Mezhujeva I. Yu. [Mezhujeva I. Ju.] Teremtsova_nina@ukr.net, Kechedzhi O. V. [Kechedzhi O. V.]

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

могутність та незалежність будь-яких «економічних інститутів» та країни в цілому. Деривати-терміни зазначеної групи утворюють похідні за рахунок іншомовних афіксів, головним чином грецького та латинського походження: *affluenza, alpha earner, bionomics, declinism, hyper-power, investorism, metamediary, microcredit, micro-donor, plutonomy, recessionista, rumourtrage, superdistribution, super spike*.

Arjun N. Murti remembers the pain of the oil shocks of the 1970s. But he is bracing for something far worse now: He foresees a 'super spike' – a price surge that will soon drive crude oil to \$200 a barrel. (The New York Times, May 21, 2008).

У зв'язку з глобальними проблемами, які стосуються забруднення навколишнього середовища, гостро постає екологічне питання. Глобальне потепління, забруднення води та повітря, радіоактивне забруднення, ерозія ґрунту є причинами багатой кількості наукових досліджень, програм міжнародних організацій. Це, в свою чергу, сприяє появі низки екотермінів: *biostitute, eco-anxiety, eco-bling, eco-efficiency, eco-tech, enlibra, foliologist, geomythology, hydrail, megacryometeor, megadiversity, mycoremediation, pyrogeography, warmist*.

Still, automakers should be worried. The latest sales figures from Britain – Europe's largest SUV market – show demand down 6 percent over the past year. Soaring petrol prices offer some explanation, but the true cause has more to do with the vehicle's questionable image in an age of deepening eco-anxiety. (Newsweek, December 18, 2006).

A key to understanding those consequences is the notion of the "fire regime", where different vegetation has characteristic fires in terms of recurrence, intensity, seasonality and biological effects. Indeed, fire can be thought of as an emergent property of vegetation in the same way that vegetation can be thought of as an emergent property of climates. In other words, Earth has a "pyrogeography". (New Scientist, October 7, 2009).

Висновки

Наш фактичний матеріал свідчить, що домінуюча кількість термінів, які пов'язані з екологією та навколишнім середовищем, утворюються за допомогою саме *eco-*. В останній час він формує новий семантичний варіант на базі існуючого, оскільки сучасний префікс *eco-* позначає різні зв'язки з навколишнім середовищем та екологічною політикою.

На основі даного дослідження ми мали можливість дослідити процеси термінотворення за участю елементів іншомовного походження в сучасній

© Межуєва І. Ю. [Межуева И. Ю.] Teremtsova_nina@ukr.net, Кечеджі О. В. [Кечеджи О. В.]

Процеси термінотворення за участю елементів іншомовного походження в сучасній англійській мові (Українською) [Процессы терминообразования с участием элементов иноязычного происхождения в современном английском языке (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблеми переводоведения])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

англійській мові. Враховуючи наш емпіричний матеріал маємо наголосити, що в процесі термінотворення всі деривати є іменниками. При утворенні термінів-інновацій в сучасній англійській мові домінує морфологічний словотвір. Стосовно сфер термінотворення, маємо зауважити, що до продуктивних галузей термінотворення відносяться: сфера кіберпростору, військова, медична, наукова, економічна галузі, а також сфера охорони довкілля.

Головними дериваційними засобами іншомовного походження, що використовуються для термінотворення є елементи латинського та давньогрецького походження (*bio-*, *-cide*, *eco-*, *ethno-*, *-phobia*, *-therapy*). Також спостерігаються приклади творення термінів за участю дериваційних елементів французького походження (*-ability*, *-able*, *-ist*).

Перспективи подальших наукових розвідок

Перспективою нашого подальшого дослідження може слугувати аналіз термінотворення в певних підмовах англійського, наприклад: підмові фізиків, математиків, астрономів тощо, – при цьому застосовується особливий процес термінотворення, що вимагає від нас знання не лише мови та її особливостей, але й наявності цілого спектру знань.

Література

1. Амосова Н.Н. Этимологические основы словарного состава современного английского языка / Н.Н. Амосова // Предисл. О.И. Бродович. Изд. 2-е, доп. М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2010. – 224 с.
2. Англо-русский словарь-справочник. Новейшие модели словообразования в языке Америки и Англии / М.И. Айнбиндер. – СПб. : Издательство «Деан», 1999. – 96 с.
3. Д'яков А.С. Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А.С. Д'яков, Т.Р. Кияк, З.Б. Куделько. – К. : Вид. дім «КМ Academia», 2000. – 218 с.
4. Зацний Ю.А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу / Ю.А. Зацний. – Львів: ПАІС, 2007 – 228 с.
5. Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття: англо-український словник / Ю.А. Зацний, А.В. Янков : Вінниця, Нова Книга, 2008. – 360 с.
6. Махачашвілі Р.К. Лінгвофілософські параметри інновацій англійської мови в техносфері сучасного буття: монографія / Р.К. Махачашвілі. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2008. – 204 с.
7. Селіванова Олена Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Олена Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – 716 с.
8. Суперанская А.В. Общая терминология: Терминологическая деятельность / А.В. Суперанская, Н.В. Подольская, Н.В. Васильева // Изд. 3-е. – М.: Издательство ЛКИ, 2008. – 288 с.

(Translation problems)

The processes of terminology involving elements of foreign origin in modern English (in Ukrainian)
[Procesy terminotvorenja za uchestju elementiv inshomovnoho pohodzhennja v suchasnij anglijs'kij movi]

© Mezhujeva I. Yu. [Mezhujeva I. Ju.] Teremtsova_nina@ukr.net, Kechedzhi O. V. [Kechedzhi O. V.]

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

9. Трофимова З.С. Dictionary of New Words and Meanings. Словарь новых слов и значений в английском языке / З.С. Трофимова. – М. : АСТ: Восток – Запад, 2006. – 320 с.

10. Ярцева В.Н. Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В.Н. Ярцева. – М.: Сов.энциклопедия, 1990. – 685 с.

Джерельна база

11. Arjun N. –The New York Times, May 21, 2008.

References

1. Amosova N.N. *Jetimologicheskie osnovy slovarnogo sostava sovremennogo anglijskogo jazyka* [Etymological foundations of the vocabulary of modern English] / N.N. Amosova // Predisl. O.I. Brodovich. Izd. 2-e, dop. M.: Knizhnyj dom «LIBROKOM», 2010. – 224 p.

2. *Anglo-russkij slovar'-spravochnik*. [English-Russian dictionary catalog]. *Novejšie modeli slovoobrazovanija v jazyke Ameriki i Anglii* [The newest models of word in the language of America and England]/ M.I. Ajnbinder. – SPb. : Izdatel'stvo «Dean», 1999. – 96 p.

3. D'jakov A.S. *Osnovi terminotvorennja: Semantichni ta sociolingvistichni aspekti* [Fundamentals of terminology, semantic and sociolinguistic aspects]/ A.S. D'jakov, T.R. Kijak, Z.B. Kudel'ko. – K. : Vid. dim «KM Academia», 2000. – 218 p. (In Ukr.)

4. *Innovacii u slovnikovomu skladi anglijs'koï movi pochatku XXI stolittja: anglo-ukraïns'kij slovník* [Innovation in the vocabulary of the English language beginning of the XXI century: the English-Ukrainian dictionary]/ Ju.A. Zaczij, A.V. Jankov : Vinnicja, Nova Kniga, 2008. – 360 p.

5. Jarceva V.N. *Lingvisticheski jenciklopedičeskij slovar'* [Linguistic Encyclopedic Dictionary]/ Gl. red. V.N. Jarceva. – M.: Sov.jenciklopedija, 1990. – 685 p.

6. Mahachashvili R.K. *Lingvofilosofs'ki parametri innovacij anglijs'koï movi v tehnosferi suchasnogo buttja: monografija* [Linguophilosophical options innovations technosphere English in modern life: monograph] / R.K. Mahachashvili. – Zaporizhzhja : Zaporiz'kij nacional'nij universitet, 2008. – 204 p. (In Ukr.)

7. Selivanova Olena *Suchasna lingvistika: terminologična enciklopedija* [Modern Linguistics: terminology Encyclopedia] / Olena Selivanova. – Poltava: Dovkillja-K, 2006. – 716 p.

8. Superanskaja A.V. *Obshhaja terminologija: Terminologičeskaja dejatel'nost'* [General terminology: Terminology activity] / A.V. Superanskaja, N.V. Podol'skaja, N.V. Vasil'eva // Izd. 3-e. – M.: Izdatel'stvo LKI, 2008. – 288 p.

9. Trofimova Z.S. Dictionary of New Words and Meanings. Slovar' novih slov i znachenij v anglijskom jazyke. [The dictionary new words and meanings in English]/ Z.S. Trofimova. – M. : AST: Vostok – Zapad, 2006. – 320 p.

10. Zaczij Ju.A. *Suchasnij anglo-movnij svit i zbagachennja slovnikovogo skladu* [The modern English-speaking world and enriching the vocabulary] / Ju.A. Zaczij. – L'viv: PAIS, 2007 – 228 p.

11. Arjun N. –The New York Times, May 21, 2008.

© Межуєва І. Ю. [Межуева И. Ю.] Teremtsova_nina@ukr.net, Кечеджі О. В. [Кечеджу О. В.]

Процеси термінотворення за участю елементів іншомовного походження в сучасній англійській мові (Українською) [Процессы терминообразования с участием элементов иноязычного происхождения в современном английском языке (На укр. яз.)]

(Проблеми перекладознавства [Проблемы переводоведения])